

STORTINGET

Innst. 469 S

(2021–2022)

Innstilling til Stortinget
fra Stortingets presidentskap

Innstilling fra Stortingets presidentskap om godtgjørelse for stortingsrepresentanter og regjeringsmedlemmer

Til Stortinget

1. Innledning

1.1 Godtgjøringsutvalgets mandat og sammensetning

Stortingets lønnskommisjon, nå godtgjøringsutvalg, ble besluttet opprettet av Stortinget 21. juni 1996, jf. Innst. S. nr. 282 (1995–1996). I lov om godtgjørelse for stortingsrepresentanter, gjeldende fra 1. januar 2017, bestemmes at Stortingets presidentskap oppnevner godtgjøringsutvalgets leder og to andre medlemmer for

fire år, og videre at Stortinget fastsetter den godtgjørelsen som tilkommer stortingsrepresentanter, statsministeren og regjeringens medlemmer etter innstilling fra Stortingets godtgjøringsutvalg.

Stortingets presidentskap besluttet den 18. juni 2020 å nedsette et utvalg som skulle utrede felles prinsipper for godtgjørelse til politikere på alle forvaltningsnivåer (Cappelen-utvalget). Utvalgets rapport er inntatt i Dokument 20 (2020–2021). I etterkant av Stortingets behandling av rapporten, jf. Innst. 371 S (2020–2021) fra Stortingets presidentskap, fastsatte presidentskapet nærmere retningslinjer for godtgjøringsutvalgets virksomhet, gjeldende fra 3. juni 2021.

Dagens godtgjøringsutvalg ble oppnevnt for perioden 3. juni 2021–3. juni 2025 og har følgende sammensetning:

- Geir Engebretsen, leder
- Nils-Henrik Mørch von der Fehr
- Bente A. Landsnes

1.2 Tidligere regulering av godtgjørelsen

Etter innstilling fra Stortingets godtgjøringsutvalg, tidligere Stortingets lønnskommisjon, har Stortinget fra 2006 vedtatt godtgjørelse for stortingsrepresentanter, regjeringsmedlemmer og statsminister. Godtgjørelse for stortingsrepresentantene og regjeringens medlemmer ble sist regulert med virkning fra 1. mai 2019.

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Stortingsrepresentanter	836 579	865 100	885 491	906 928	928 602	956 463	987 997
Regjeringsmedlemmer	1 195 072	1 234 100	1 264 040	1 294 216	1 325 358	1 365 016	1 410 073
Statsminister	1 469 831	1 519 700	1 555 640	1 593 242	1 631 346	1 680 277	1 735 682

I påvente av Stortingets behandling av rapporten fra Cappelen-utvalget omtalt ovenfor, ble godtgjørelsen for stortingsrepresentanter og medlemmer av regjeringen

stående uendret. Det ble følgelig ikke gjort noen justering av godtgjørelsen med virkning fra 1. mai 2020.

Stortingets godtgjøringsutvalg la den 4. november 2021 frem sin innstilling om regulering av godtgjørelsen

for 2020 og 2021 for Stortingets presidentskap. Ved Stortingets behandling den 10. februar 2022 ble det vedtatt at regulering av godtgjørelsen for stortingsrepresentanter skal skje snarest mulig etter lønnsoppgjøret i 2022 etter ny innstilling fra godtgjøringsutvalget, der de ser bort fra lønnsutviklingen i 2020, jf. Innst. 123 S (2021–2022).

2. Godtgjøringsutvalgets forslag til regulering av godtgjørelsene

I henhold til føringer i lov, retningslinjer og førende prinsipper i Dokument 20 (2020–2021), og i tråd med Stortingets anmodning om å foreta regulering av godtgjørelsen etter årets lønnsoppgjør, har godtgjøringsutvalget 2. juni 2022 lagt fram sin innstilling for Stortingets presidentskap.

I henhold til retningslinjene for Stortingets godtgjøringsutvalg skal utvalget begrunne sine beslutninger og rapportere om den relative utviklingen i godtgjørelsene i forhold til det generelle lønnsnivået i Norge. Videre fremgår det av retningslinjene at den generelle lønnsutviklingen er den mest relevante indikatoren for vurdering av endring i godtgjørelsen, men at utvalget likevel bør ta hensyn til særlige samfunnsmessige utfordringer når det er påkrevd.

I sin innstilling 2. juni 2022 skriver godtgjøringsutvalget om den generelle lønnsutviklingen i samfunnet og særskilte samfunnsmessige forhold:

«[...] Retningslinjer for Stortingets godtgjøringsutvalg slår fast, i tråd med Cappelen-utvalgets rapport, at den generelle lønnsutviklingen er den mest relevante indikatoren for vurdering av endring i godtgjøringen. Godtgjøringsutvalget, tidligere lønnskommisjonen, har tradisjonelt lagt til grunn den økonomiske rammen for frontfaget ved regulering av godtgjørelsen for stortingsrepresentanter og regjeringsmedlemmer.

For de største forhandlingsområdene samlet har Det tekniske beregningsutvalget for inntektsoppgjørene (TBU) foreløpig beregnet årslønnsveksten fra 2020 til 2021 til 3,4 prosent. Årslønnsveksten fra 2020 til 2021 i industrien samlet i NHO-området er foreløpig beregnet til 3 prosent, mens frontfagsrammen ble anslått til 2,7 prosent ved mellomoppgjøret i 2021.

Resultatet av forhandlinger i frontfaget i 2022 er en ramme på 3,7 prosent. Den økonomiske rammen for lønnsoppgjøret i offentlig sektor i 2022 endte noe høyere, på 3,84 prosent.

Erfaringsmessig er frontfagsrammen et godt anslag for utviklingen i det generelle lønnsnivået. Godtgjøringsutvalget anbefaler derfor at man som hovedregel legger rammen for frontfagsoppgjøret til grunn som utgangspunkt for de årlige justeringene av godtgjørelsen for stortingsrepresentanter og regjeringsmedlemmer. Dette vil normalt over tid gi en utvikling av godtgjørelsene som samsvarer med den generelle lønnsut-

viklingen. Det er i tråd med mandatet og retningslinjene som er gitt for godtgjøringsutvalgets arbeid.

[...] TBU anslo i februar 2022 en konsumprisvekst på 2,6 prosent fra 2021 til 2022. Usikkerheten for 2022 er blant annet knyttet til utviklingen i kronekursen og energiprisene. Pandemien har fortsatt å prege samfunnet i 2021 og 2022, i tillegg til et urolig verdensbilde. Det går godt i norsk økonomi, med sterk økonomisk vekst og lav ledighet.

Godtgjøringsutvalget vurderer at det ikke er særskilte samfunnsmessige forhold som tilsier at profil eller ramme for anbefalt regulering av godtgjørelsene bør fravikes i 2021 og 2022. Utvalgets forslag er derfor basert på de økonomiske rammene for frontfagsoppgjørene i 2021 og 2022.»

Godtgjøringsutvalget skriver i sin innstilling følgende om regulering av godtgjørelser for stortingsrepresentanter og regjeringens medlemmer i 2022:

«[...] Godtgjøringsutvalget legger til grunn at en regulering av godtgjørelsen til stortingsrepresentanter og regjeringens medlemmer skjer med virkning fra 1. mai 2022.

Praktiske hensyn tilsier også at justering av godtgjørelsen for 2021 gjøres med virkning fra 1. mai 2022. Dette innebærer blant annet at fratredelsestytelse, etterlønn og pensjon justeres fra samme dato og ytterligere beregning og etterbetaling for perioden fra 1. mai 2021 unngås.

I følge prinsippene for fastsetting av godtgjørelsen, er den generelle lønnsutviklingen indikatoren for endring i godtgjøringen og det skal rapporteres om den relative utviklingen. Dette innebærer å vurdere utviklingen av godtgjørelsen over tid. Regulering av godtgjørelsene for 2022 tar hensyn til lønnsutviklingen siden 2019, dvs. sist godtgjørelsene ble regulert, men hvor det i samsvar med Stortingets beslutning ses bort fra lønnsutviklingene i 2020.

Resultatet for frontfagsoppgjørene i 2021 og 2022 er grunnlag for beregningene:

- 2021: 2,7 prosent
- 2022: 3,7 prosent

Beregningene er utført ved først å beregne hva godtgjørelsene for 2021 vil være med en årslønnsvekst på 2,7 prosent, som utgangspunkt for å beregne godtgjørelsen for 2022 med en årslønnsvekst på 3,7 prosent. Årslønnsveksten er for hele året. I og med at tillegget gis fra 1. mai justeres det for overheng. Lønnsoverheng beregnes matematisk som nivåforskjellen mellom gjennomsnittslønnen ved utgangen av året, målt mot gjennomsnittet for året. Det er trukket fra et lønnsoverheng på 1,3 prosent fra 2021 til 2022.

Regulering for 2021 på 2,7 prosent gir følgende beregnede godtgjørelser for 2021:

Stortingsrepresentanter	kr 1 028 011 per år
Statsminister	kr 1 805 977 per år
Regjeringsmedlemmer	kr 1 467 181 per år

Regulering for 2022 på 3,7 prosent gir følgende godtgjørelser for 2022:

Stortingsrepresentanter	kr 1 064 318 per år
Statsminister	kr 1 869 761 per år
Regjeringsmedlemmer	kr 1 518 999 per år

Lønnsøkningen for årene 2021–2022 foreslås med virkning fra 1. mai 2022. Årslønnsvekst for 2021 vil dermed bli 0 prosent, og den samlede årslønnsveksten kommer i 2022, og blir 5,1 prosent.

[...]

Stortingets godtgjørelsesutvalg legger med dette frem sin anbefaling om endring i godtgjørelsene til stortingsrepresentantene, statsministeren og regjeringens medlemmer:

Det innstilles på at godtgjørelsene fastsettes som følger med virkning fra 1. mai 2022:

Storingsrepresentanter	kr 1 064 318 per år
Statsminister	kr 1 869 761 per år
Regjeringsmedlemmer	kr 1 518 999 per år

Innstillingen er enstemmig.»

3. Presidentskapets merknader

Presidentskapet viser til at Stortingets godtgjøringsutvalg har avgitt sin innstilling i forlengelsen av de ordinære lønnsoppgjørene i tråd med presidentskapets anmodning og i samsvar med det mandatet utvalget har fått av Stortinget. I henhold til retningslinjene for godtgjøringsutvalgets virksomhet har utvalget redegjort for den generelle lønnsutviklingen i samfunnet, vurdert særskilte samfunnsmessige forhold og, på denne bakgrunn, begrunnet sitt forslag til regulering av godtgjørelser for stortingsrepresentanter og regjeringens medlemmer.

Første visepresident Svein Harberg, andre visepresident Nils T. Bjørke og tredje visepresident Morten Wold viser til at det våren 2021 ble foretatt en grundig gjennomgang av både nivået på godtgjørelsene og reguleringen av disse. Vedtaket om dagens nivå og regulering ble støttet av et stort flertall i Stortinget, alle utenom Sosialistisk Venstreparti og Rødt. Disse medlemmer kan ikke se at det har kommet nye opplysninger som gir grunnlag for å endre dette. Etter disse medlemmers oppfatning har godtgjøringsutvalget gjort en grundig og ryddig gjennomgang av lønnsoppgjørene for 2021 og 2022 og fremmet et nøkternt forslag på bakgrunn av disse to årene, slik Stortinget ba om 10. februar 2022. Disse medlemmer viser til at Stortinget også har tatt på alvor den usikre og krevende situasjonen landet var i grunnet covid-19, og derfor har sagt fra seg regulering av godtgjørelsen i 2020, og at den generelle lønnsøkningen i samfunnet det året heller ikke skal være en del av grunnlaget for videre regulering av godtgjørelsen. Disse medlemmer viser også til at det i den grundige gjennomgangen av godtgjørelsene i 2021 ble slått fast at

reguleringen av stortingsrepresentantenes godtgjørelse ikke skulle følge utviklingen i lederlønninger i staten.

Disse medlemmer registrerer at godtgjøringsutvalget har lagt til grunn økningen i rammen for frontfagene i sitt forslag til regulering av godtgjørelsen, altså 2,7 pst. i 2021 og 3,7 pst. i 2022. Utvalget har videre lagt til grunn at reguleringen skal skje fra 1. mai 2022. Det skal altså ikke etterbetales fra 1. mai 2021. Disse medlemmer støtter utvalgets innstilling og fremmer følgende forslag:

«Stortinget samtykker i at følgende godtgjørelser fastsettes med virkning fra 1. mai 2022:

Storingsrepresentanter	kr 1 064 318 per år
Regjeringsmedlemmer	kr 1 518 999 per år
Statsminister	kr 1 869 761 per år»

Storingspresident Masud Gharahkhani og fjerde visepresident Kari Henriksen viser til regjeringens arbeid med en gjennomgang av lederlønninger i staten for å kunne følge opp med politiske grep for å redusere lønnsforskjellene i Norge. Disse medlemmer viser også til prosessen som nå er iverksatt av presidentskapet for å styrke tilliten til Stortinget, herunder utvalget som skal gjennomgå alle økonomiske ordninger for stortingsrepresentanter. Med bakgrunn i dette vil disse medlemmer foreslå å fryse godtgjørelsen til statsministeren, statsråder og stortingsrepresentanter frem til disse utvalgene har lagt frem sine konklusjoner. Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Reguleringen av godtgjørelsen for stortingsrepresentanter fryses frem til regjeringens utvalg for lederlønninger i staten og det stortingsoppnevnte representantordningsutvalget har lagt frem sine konklusjoner.»

Femte visepresident Ingrid Fiskaa viser til at stortingsrepresentantenes godtgjørelse har hatt stor vekst, og at representantene rykker fra vanlige folk i lønn. Med årets forslag fra godtgjøringsutvalget vil representantenes godtgjørelse bli på langt over en million kroner i året. For å sikre at den kraftige veksten i godtgjørelsen bremses, fremmer dette medlem flere forslag som innfører et helt nytt system for godtgjørelser. Formålet er klare regler, lavere godtgjørelser, mer rettferdige «lønnsoppgjør» og systemer som gjør at godtgjørelser samordnes.

Dette medlem viser til at moderasjonssystemet Sosialistisk Venstreparti foreslår, har flere elementer som sammen skal sikre et mer fornuftig system for godtgjørelser. Dette medlem foreslår at stortingsgodtgjørelsen først settes ned, slik at stortingsrepresentante-

ne ikke lenger er blant landets ti prosent høyest lønnede.

Første steg i et slikt nytt system er å lovfeste en maksimal avlønning av stortingsrepresentantene, slik at det settes en grense mot å ta steget opp blant landets ti prosent høyest lønnede, samt fjerne konstruksjonen med Stortingets godtgjøringsutvalg.

For å få til en slik endring fremmer dette medlem følgende forslag:

«Stortingets godtgjøringsutvalg avvikles, slik at årlig justering av folkevalgtes godtgjørelser fastsettes av presidentskapet direkte.»

«Stortinget ber presidentskapet fremme forslag om å endre stortingsgodtgjørelsesloven slik at det settes en absolutt grense for godtgjørelsen til under 91-prosentpersentilen.»

Dette medlem viser videre til at når godtgjørelsen økes i prosent, så fører det til at de folkevalgte rykker fra resten av befolkningen i lønnsvekst. For å hindre dette foreslås det en grense for hvor stort kronetillegg stortingsgodtgjørelsen kan økes med.

Dette medlem fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber presidentskapet fremme forslag om at det settes en grense som sikrer at den maksimale årlige økningen i stortingsrepresentantenes godtgjørelse er et kronetillegg som tilsvarer det en arbeidstaker med gjennomsnittslønn fikk foregående år.»

Det er akseptabelt at statsråder og statsministeren har noe høyere godtgjørelse enn stortingsrepresentantene, men det må være satt klare grenser også for dette. Derfor vil dette medlem regelfeste forholdet mellom stortingsgodtgjørelsen og disse godtgjørelsene, og fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber presidentskapet fremme forslag om at regjeringsmedlemmer og statsminister får et tak på godtgjørelsen på henholdsvis 1,4 og 1,75 ganger stortingsgodtgjørelsen.»

Det er for dårlige systemer for samordning av godtgjørelser i dag. Dette medlem viser til at det krever noe utredning å få på plass gode systemer som sikrer samordning der folk har mange politiske, og politisk utnevnte, verv samtidig. For å forbedre mulighetene til å innføre maksgrenser for godtgjørelser vil dette medlem fremme følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om en lov om samordning av politiske godtgjørelser, som skal sikre at det ikke er mulig å oppnå totale godtgjørelser på mer enn nivået som tilsvarer en statsråds godtgjørelse.

Eventuelle overskytende beløp tilbakeføres forholdsmessig til de som har utbetalt godtgjørelsene.»

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om at hver kommune, gjennom bestemmelser i kommuneloven, pålegges å fastsette en grense for totale godtgjørelser for folkevalgte. Grensen skal også innbefatte alle verv folkevalgte innehar etter vedtak i politiske organer, herunder styreverv i kommunale foretak og lignende.»

Dette medlem foreslår at Stortinget ber regjeringen opprette en offentlig portal for offentliggjøring av alle godtgjørelser for politisk utnevnte verv, herunder lovfeste plikten til å rapportere inn godtgjørelsene. Portalen skal sikre en offentlig tilgjengelig nasjonal oversikt over godtgjørelser som følger av politiske verv og utnevnelser, slik at allmennheten har full tilgang til disse opplysningene, både samlet for hver enkelt politiker og oppdelt etter verv.

Videre viser dette medlem til Sosialistisk Venstrepartis forslag om å senke stortingsgodtgjørelsen til under lønnsnivået til landets ti pst. høyest lønnede og nytt system for lønn for statsminister og regjeringsmedlemmer, og fremmer følgende forslag som oppfølging av det:

Stortinget samtykker i at følgende godtgjørelser fastsettes med virkning fra 1. mai 2022:

Stortingsrepresentanter	kr 909 000 per år
Regjeringsmedlemmer	kr 1 272 600 per år
Statsminister	kr 1 590 750 per år»

4. Forslag fra mindretall

Forslag fra første visepresident Svein Harberg, andre visepresident Nils T. Bjørke og tredje visepresident Morten Wold:

Forslag 1

Stortinget samtykker i at følgende godtgjørelser fastsettes med virkning fra 1. mai 2022:

Stortingsrepresentanter	kr 1 064 318 per år
Regjeringsmedlemmer	kr 1 518 999 per år
Statsminister	kr 1 869 761 per år

Forslag fra Stortingets president Masud Gharahkhani og fjerde visepresident Kari Henriksen:

Forslag 2

Reguleringen av godtgjørelsen for stortingsrepresentanter fryses frem til regjeringens utvalg for lederlønninger i staten og det stortingsoppnevnte representantordningsutvalget har lagt frem sine konklusjoner.

Forslag fra femte visepresident Ingrid Fiskaa:*Forslag 3*

Stortingets godtgjøringsutvalg avvikles, slik at årlig justering av folkevalgtes godtgjørelser gjøres av presidentskapet direkte.

Forslag 4

Stortinget ber presidentskapet fremme forslag om å endre stortingsgodtgjørelsesloven slik at det settes en absolutt grense for godtgjørelsen til under 91-prosentpersentilen.

Forslag 5

Stortinget ber presidentskapet fremme forslag om at det settes en grense som sikrer at den maksimale årlige økningen i stortingsrepresentantenes godtgjørelse er et kronetillegg som tilsvarer det en arbeidstaker med gjennomsnittslønn fikk foregående år.

Forslag 6

Stortinget ber presidentskapet fremme forslag om at regjeringsmedlemmer og statsminister får et tak på godtgjørelsen på henholdsvis 1,4 og 1,75 ganger stortingsgodtgjørelsen.

Forslag 7

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om en lov om samordning av politiske godtgjørelser, som skal sikre at det ikke er mulig å oppnå totale godtgjørelser på mer enn nivået som tilsvarer en statsråds godtgjørelse.

Eventuelle overskytende beløp tilbakeføres forholdsmessig til de som har utbetalt godtgjørelsene.

Forslag 8

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om at hver kommune, gjennom bestemmelser i kommuneloven, pålegges å fastsette en grense for totale godtgjørelser for folkevalgte. Grensen skal også innbefatte alle verv folkevalgte innehar etter vedtak i politiske organer, herunder styreverv i kommunale foretak og lignende.

Forslag 9

Stortinget samtykker i at følgende godtgjørelser fastsettes med virkning fra 1. mai 2022:

Storingsrepresentanter	kr 909 000 per år
Regjeringsmedlemmer	kr 1 272 600 per år
Statsminister	kr 1 590 750 per år

5. Presidentskapets tilråding

Det er ikke flertall i presidentskapet for noe forslag.

Presidentskapet viser derfor til ovenstående og råår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Innstilling fra Stortingets godtgjøringsutvalg av 1. juni 2022 vedlegges protokollen.

Oslo, i Stortingets presidentskap, den 13. juni 2022

Masud Gharahkhani

Svein Harberg

Nils T. Bjørke

Morten Wold

Kari Henriksen

Ingrid Fiskaa

Innstilling fra Stortingets godtgjøringsutvalg om godtgjørelser for stortingsrepresentantene og regjeringens medlemmer

1 Stortingets godtgjøringsutvalg

1.1 Bakgrunn

Stortingets lønnskommisjon, nå godtgjøringsutvalg, ble opprettet i 1996¹. Etter innstilling fra Stortingets godtgjøringsutvalg fastsetter Stortinget den godtgjørelsen som tilkommer stortingsrepresentanter, statsministeren og regjeringens medlemmer².

Stortingets presidentskap besluttet den 18. juni 2020 å nedsette et utvalg som skulle utrede felles prinsipper for godtgjøring til politikere på alle forvaltningsnivåer. Utvalget ble ledet av Ådne Cappelen fra Statistisk Sentralbyrå. Utvalgets arbeid er inntatt i Innst. 371 S (2020-2021) og Dokument 20 (2020-2021).

1.2 Føringer for Stortingets godtgjøringsutvalg

1.2.1 Retningslinjer for Stortingets godtgjøringsutvalg

Retningslinjene ble vedtatt av Stortingets presidentskap 3. juni 2021.

Etter innstilling fra Stortingets godtgjøringsutvalg fastsetter Stortinget den godtgjørelsen som tilkommer stortingsrepresentanter, statsministeren og regjeringens medlemmer.

Statsministeren, statsrådene og stortingsrepresentantene skal ha samme prosentvise tillegg. Godtgjørelsen fastsettes som et årlig beløp.

Stortingets godtgjøringsutvalg skal en gang i året overveie om godtgjørelsene bør endres, og legge sine beslutninger fram for Stortingets presidentskap. Utvalget skal begrunne sine beslutninger og herunder rapportere om den relative utviklingen i godtgjørelsene i forhold til det generelle lønnsnivået i Norge.

Den generelle lønnsutviklingen er den mest relevante indikatoren for vurdering av endring i godtgjøringen. Utvalget bør likevel ta hensyn til særlige samfunnsmessige utfordringer når det er påkrevd.

Stortingets godtgjøringsutvalg skal i løpet av sin valgperiode rapportere om ordninger og nivå for godtgjørelser i de nordiske landene.

Utvalget kan engasjere sekretær og sakkyndig bistand.

¹ Jf. Innst. S. nr. 282 (1995-96)

² Jf. stortingsgodtgjørelsesloven § 2 første ledd og retningslinjer for Stortingets godtgjøringsutvalg vedtatt av Stortingets presidentskap 3. juni 2021

1.2.2 Prinsipper for fastsetting av godtgjørelse til folkevalgte

I sitt mandat ble Cappelen-utvalget, heretter kalt Utvalget, bedt om å finne frem til prinsipper for folkevalgtes godtgjøring. I Dokument 20 (2020-2021) drøftes ulike forhold som utvalget mente bør ligge til grunn ved fastsettelsen og endring av folkevalgtes godtgjørelse. Etter vedtak i Stortinget³ er prinsippene førende for Stortingets godtgjøringsutvalg. Under er et sammendrag av prinsippene med størst betydning for godtgjøringsutvalgets arbeid.

- ♦ Politisk beslutning

Enighet om prinsipper for godtgjøringene gir bare en grov veiledning når det faktiske nivået skal fastsettes. Det er nødvendig å gjøre en samlet vurdering av ulike hensyn når nivåene for godtgjøringene til stortingsrepresentanter og regjeringens medlemmer skal fastsettes eller endres. Dette er i siste instans en politisk mer enn en faglig beslutning.

- ♦ Godtgjøringenes nivå

Utvalget mener godtgjøringene i seg selv ikke er eller bør være en avgjørende motivasjonsfaktor for å stille til valg, men at nivået må sikre at alle kan være folkevalgte uavhengig av økonomisk bakgrunn. Godtgjøringene må derfor ligge på et relativt høyt nivå, og klart over gjennomsnittlig lønnsinntekt i samfunnet.

- ♦ Rollen som folkevalgt sammenlignet med situasjonen for arbeidstaker

Utvalget peker på at det er en prinsipiell forskjell mellom rollen til en arbeidstaker og en folkevalgt, og dermed også mellom den lønn og den godtgjøring de to gruppene mottar. Folkevalgte kan oppleve stor arbeidsbelastning, uregelmessig arbeidstid og liten mulighet til fritid, men dette gjelder også for mange grupper av ordinære arbeidstakere. Godtgjøringene må imidlertid til en viss grad reflektere at folkevalgte har mindre «jobbsikkerhet» og færre sosiale rettigheter enn arbeidstakere. Nivået på godtgjøringene må stå i et rimelig forhold til den eksponering og det ansvar som følger med rollen som folkevalgt.

- ♦ Forholdet til andre spesielle grupper i Norge

Utvalget viser til at det har vært en tilbakevendende diskusjon om hvorvidt godtgjøringene skal ses i forhold til den generelle lønnsutvikling, eller om også utviklingen for spesielle grupper, f.eks. statlige lederlønninger, er relevant. Utvalget mener det er uheldig å koble nivået på godtgjøringene for folkevalgte til en relativt snever gruppe lønsmottakere og poengterer særskilt at ledere i staten er en gruppe som hatt sterkere lønnsutvikling enn befolkningen for øvrig.

- ♦ Forholdet til den generelle lønnsutviklingen

Utvalget mener den generelle lønnsutviklingen er den mest relevante indikatoren når det skal foreslås endringer i godtgjøringene. Dette fordi godtgjøringene må stå i forhold til hva som oppfattes som rimelig i forhold til den generelle lønnsnivå og den generelle lønnsutviklingen. Utvalget støtter dermed prinsippet som har ligget til grunn for de fleste forslagene fra lønnskommisjonen og faktiske vedtak i Stortinget. Godtgjøringsutvalget bør rapportere om den relative utviklingen i godtgjøringene i forhold til den generelle lønnsnivået i Norge.

³ Jf. Innst. 371 S (2020-2021)

- ◆ **Ansiennitet**

Utvalget mener det ikke er aktuelt å differensiere godtgjøringen basert på ansiennitet. Dette ville stride med det generelle prinsipp om at alle (ordinære) folkevalgte er likestilte.

- ◆ **Særskilte samfunnsmessige forhold**

Utvalget mener prinsippene for regulering av godtgjøring til folkevalgte må støtte opp om den norske modellen for lønnsdannelse. I år det er relevant, bør godtgjøringsutvalget rapportere om særskilte samfunnsmessige forhold som det bør tas hensyn til i reguleringen når det gjelder profil eller ramme.

- ◆ **Forholdet til folkevalgte i andre land**

Utvalget mener det ikke bør innføres noe prinsipp om at norske godtgjøringer skal kobles direkte til utviklingen i andre nordiske land. Dette begrunnes på samme måte som hvorfor det ikke er ønskelig å koble godtgjøringene til lønnsutviklingen til en avgrenset gruppe i Norge.

- ◆ **Godtgjørelse til statsminister og regjeringsmedlemmer i forhold til stortingsrepresentanter**

Utvalget mener systemet med ulike nivå i godtgjøringene for statsminister, statsråd og stortingsrepresentanter bør videreføres, men at det er rimelig at godtgjøringene endres med samme prosentstøtse for nevnte grupper. På denne måten vil forholdet mellom godtgjøringene holde seg konstant over tid.

1.3 Stortingets godtgjøringsutvalgs medlemmer 2021–2025

Stortingets presidentskap oppnevnte 3. juni 2021 følgende medlemmer til Stortingets godtgjøringsutvalg:

- ◆ Geir Engebretsen - leder
- ◆ Nils-Henrik Mørch von der Fehr - medlem
- ◆ Bente A. Landsnes - medlem

2 Historisk utvikling av godtgjørelsen

I samsvar med sitt mandat, har Stortingets godtgjøringsutvalg, tidligere lønnskommissjon, har årlig avgitt innstilling om regulering av godtgjørelsene fra 1996, med unntak av 2020.

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
<i>Stortingsrepresentanter</i>	836 579	865 100	885 491	906 928	928 602	956 463	987 997
<i>Regjeringsmedlemmer</i>	1 195 072	1 234 100	1 264 040	1 294 216	1 325 358	1 365 016	1 410 073
<i>Statsminister</i>	1 469 831	1 519 700	1 555 640	1 593 242	1 631 346	1 680 277	1 735 682

Godtgjørelse for stortingsrepresentantene og regjeringens medlemmer ble sist regulert med virkning fra 1. mai 2019⁴.

Stortinget bestemte 28. april 2020 at det skulle nedsettes et utvalg som skal utrede felles prinsipper for godtgjørelse til politikere på alle forvaltningsnivåer samt evaluere ordningen med Stortingets lønnskommisjon. I påvente av behandling av denne saken i Stortinget, ble godtgjørelsen for stortingsrepresentanter og medlemmer av regjeringen stående uendret. Det ble følgelig ikke gjort noen justering av godtgjørelsen med virkning fra 1. mai 2020.

Stortingets godtgjøringsutvalg la den 4. november 2021 frem sin innstilling om regulering av godtgjørelsen for 2020 og 2021 for Stortingets presidentskap. Ved Stortingets behandling den 10. februar 2022 ble det vedtatt at regulering av godtgjørelsen for stortingsrepresentanter skal skje snarest mulig etter lønnsoppjøret i 2022 etter ny innstilling fra godtgjøringsutvalget, der de ser bort fra lønnsutviklingen i 2020⁵.

3 Godtgjøringsutvalgets vurdering

Stortingets godtgjøringsutvalg har gjort sine vurderinger innenfor rammene av mandat, stortingsgodtgjørelsesloven og retningslinjer for godtgjøringsutvalget. I tillegg er det lagt vekt på de førende prinsipper som fremgår av Dokument 20 (2020-2021).

Det fremgår av retningslinjene at Stortingets godtgjøringsutvalg i løpet av sin valgperiode skal rapportere om ordninger og nivå for godtgjørelser i de nordiske landene. Godtgjøringsutvalget vurderer at det er hensiktsmessig at rapporten fremlegges etter representantordningsutvalget har avsluttet sitt arbeid, 31. januar 2023, og eventuelle påfølgende endringer i ordningene for stortingsrepresentanter er implementert.

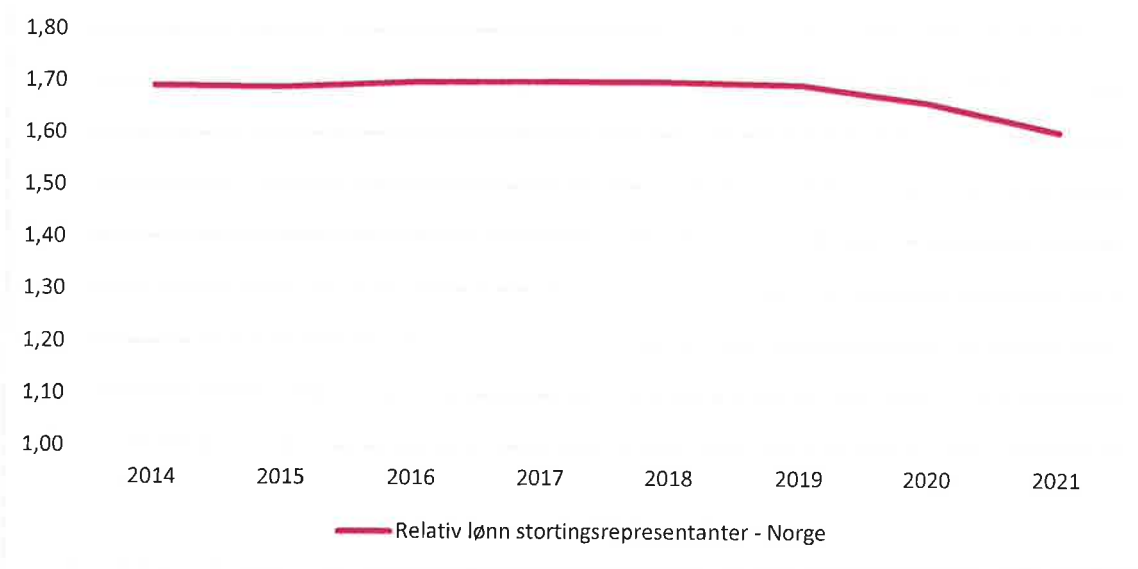
3.1 Den generelle lønnsutviklingen i samfunnet

Det fremgår av retningslinjene at Stortingets godtgjøringsutvalg bør rapportere om den relative utviklingen i godtgjøringene i forhold til det generelle lønnsnivået i Norge. Cappelen-utvalget benyttet gjennomsnittlig årslønn ifølge SSBs årlige nasjonalregnskap for å sammenlikne lønnsutviklingen for folkevalgte lønnsutviklingen i samfunnet generelt. Utvalget viste blant annet til at det er en sentral målestokk for lønn i Norge som også brukes for å regulere grunnbeløpet (G) i Folketrygden.

⁴ Jf. Innst. 420 S (2018-2019)

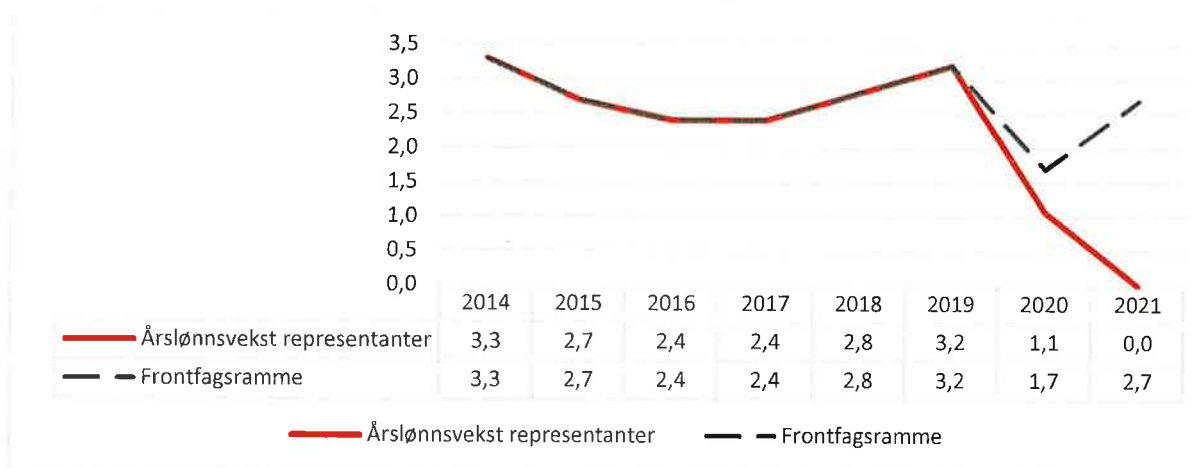
⁵ Jf. Innst. 123 S (2021-2022)

Figur: Godtgjøring for stortingsrepresentant i forhold til gjennomsnittlig årslønn 2014-2021. Rate

Figuren viser utviklingen i brutto godtgjøring for en stortingsrepresentant sammenlignet med gjennomsnittlig årslønn, ifølge SSBs årlige nasjonalregnskap, i perioden fra 2014 til 2021. Stortingsrepresentantenes godtgjørelse i forhold til gjennomsnittlig årslønn i Norge har variert lite siden 2009⁶ og frem til 2019. Stortingsrepresentantenes godtgjøring har vært rundt 1,7 ganger gjennomsnittlig årslønn i Norge. Stortingsrepresentantene godtgjørelse har ikke vært regulert siden 2019, og forholdstallet er i 2021 redusert til 1,6 ganger gjennomsnittlig årslønn i Norge.

Figur: Årslønnsvekst for stortingsrepresentanter og frontfagsrammen 2014 - 2021

Figuren viser årslønnsveksten for stortingsrepresentanter og frontfagsrammen i perioden 2014 - 2021. Årslønnsveksten for representantene i 2020 er lønnsoverhenget fra 2019. De siste 10 år

⁶ Jf. Dokument 20 (2020-2021)

har regulering av stortingsrepresentantenes godtgjøring fulgt lønnsutviklingen i samfunnet, med unntak av 2020 og 2021.

Retningslinjer for Stortingets godtgjøringsutvalg slår fast, i tråd med Cappelen-utvalgets rapport, at den generelle lønnsutviklingen er den mest relevante indikatoren for vurdering av endring i godtgjøringen. Godtgjøringsutvalget, tidligere lønnskommisjonen, har tradisjonelt lagt til grunn den økonomiske rammen for frontfaget ved regulering av godtgjørelsen for stortingsrepresentanter og regjeringsmedlemmer.

For de største forhandlingsområdene samlet har Det tekniske beregningsutvalget for inntektsoppgjørene (TBU) foreløpig beregnet årslønnsveksten fra 2020 til 2021 til 3,4 prosent. Årslønnsveksten fra 2020 til 2021 i industrien samlet i NHO-området er foreløpig beregnet til 3 prosent, mens frontfagsrammen ble anslått til 2,7 prosent ved mellomoppgjøret i 2021.

Resultatet av forhandlinger i frontfaget i 2022 er en ramme på 3,7 prosent. Den økonomiske rammen for lønnsoppgjøret i offentlig sektor i 2022 endte noe høyere, på 3,84 prosent.

Erfaringsmessig er frontfagsrammen et godt anslag for utviklingen i det generelle lønnsnivået. Godtgjøringsutvalget anbefaler derfor at man som hovedregel legger rammen for frontfagsoppgjøret til grunn som utgangspunkt for de årlige justeringene av godtgjørelsen for stortingsrepresentanter og regjeringsmedlemmer. Dette vil normalt over tid gi en utvikling av godtgjørelsene som samsvarer med den generelle lønnsutviklingen. Det er i tråd med mandatet og retningslinjene som er gitt for godtgjøringsutvalgets arbeid.

3.2 Særskilte samfunnsmessige forhold

Stortinget vedtok ved behandling av innstilling om godtgjørelser for stortingsrepresentanter og regjeringens medlemmer for 2020 og 2021 å se bort fra regulering av godtgjørelsen for 2020. Dette ble begrunnet i at 2020 var spesielt og krevende år for mange på grunn av alle de begrensende tiltak som ble innført som følge av covid-19, og at det derfor ville være riktig å avstå fra regulering av godtgjørelsene dette året.

TBU anslo i februar 2022 en konsumprisvekst på 2,6 prosent fra 2021 til 2022. Usikkerheten for 2022 er blant annet knyttet til utviklingen i kronekursen og energiprisene. Pandemien har fortsatt å prege samfunnet i 2021 og 2022, i tillegg til et urolig verdensbilde. Det går godt i norsk økonomi, med sterk økonomisk vekst og lav ledighet.

Godtgjøringsutvalget vurderer at det ikke er særskilte samfunnsmessige forhold som tilsier at profil eller ramme for anbefalt regulering av godtgjørelsene bør fravikes i 2021 og 2022. Utvalgets forslag er derfor basert på de økonomiske rammene for frontfagsoppgjørene i 2021 og 2022.

3.3 Representantordningsutvalget

I 2021 oppnevnte Stortingets presidentskap et eksternt utvalg som skal gjennomgå regler og praksis for alle de økonomiske ordningene for stortingsrepresentanter. Utvalgets arbeid er avgrenset mot representantenes pensjonsordning, nivået på godtgjørelsen og tilskuddet til partigruppe.

Stortingets godtgjøringsutvalg gjør således sine vurderinger uavhengig av representantordningsutvalgets arbeid.

3.4 Beregning av regulering av godtgjørelsene for 2022

Stortinget vedtok⁷ 10. februar 2022 at regulering av godtgjørelsen skal skje snarest mulig etter lønnsoppgjøret i 2022 etter ny innstilling fra godtgjøringsutvalget, der utvalget ser bort fra lønnsutviklingen i 2020. Godtgjøringsutvalgets innstilling, avgitt i 2021, innebar regulering av godtgjørelsen med virkning fra 1. mai 2021. En regulering per 1. mai 2021 er imidlertid ikke vedtatt av Stortinget.

Fra 2009 ble lønnskommisjonen, nå godtgjøringsutvalg, bedt om å avgi innstillingen i forlengelsen av årets lønnsoppgjør. Fra og med 2009 ble derfor virkningstidspunktet for endringene satt til 1. mai. Kommisjonen har siden da fremmet sin innstilling til Stortingets presidentskap når lønnsoppgjørene er avsluttet, for regulering av godtgjørelsen samme år. Godtgjøringsutvalget legger til grunn at en regulering av godtgjørelsen til stortingsrepresentanter og regjeringens medlemmer skjer med virkning fra 1. mai 2022.

Praktiske hensyn tilsier også at justering av godtgjørelsen for 2021 gjøres med virkning fra 1. mai 2022. Dette innebærer blant annet at fratredelsesytelse, etterlønn og pensjon justeres fra samme dato og ytterligere beregning og etterbetaling for perioden fra 1. mai 2021 unngås.

I følge prinsippene for fastsetting av godtgjørelsen, er den generelle lønnsutviklingen indikatoren for endring i godtgjøringene og det skal rapporteres om den relative utviklingen. Dette innebærer å vurdere utviklingen av godtgjørelsen over tid. Regulering av godtgjørelsene for 2022 tar hensyn til lønnsutviklingen siden 2019, dvs. sist godtgjørelsene ble regulert, men hvor det i samsvar med Stortingets beslutning ses bort fra lønnsutviklingene i 2020.

Resultatet for frontfagsoppgjørene i 2021 og 2022 er grunnlag for beregningene:

- ♦ 2021: 2,7 prosent
- ♦ 2022: 3,7 prosent

Beregningene er utført ved først å beregne hva godtgjørelsene for 2021 vil være med en årslønnsvekst på 2,7 prosent, som utgangspunkt for å beregne godtgjørelsen for 2022 med en årslønnsvekst på 3,7 prosent. Årslønnsveksten er for hele året. I og med at tillegget gis fra 1. mai justeres det for overheng. Lønnsoverheng beregnes matematisk som nivåforskjellen mellom gjennomsnittslønnen ved utgangen av året, målt mot gjennomsnittet for året. Det er trukket fra et lønnsoverheng på 1,3 prosent fra 2021 til 2022.

Regulering for 2021 på 2,7 prosent gir følgende beregnede godtgjørelser for 2021:

Stortingsrepresentanter	kr 1 028 011 per år
Statsminister	kr 1 805 977 per år
Regjeringsmedlemmer	kr 1 467 181 per år

⁷ Jf. Innst. S. nr 123 (2021-2022)

Regulering for 2022 på 3,7 prosent gir følgende godtgjørelser for 2022:

Storingsrepresentanter	kr 1 064 318 per år
Statsminister	kr 1 869 761 per år
Regjeringsmedlemmer	kr 1 518 999 per år

Lønnsøkningen for årene 2021-2022 foreslås med virkning fra 1. mai 2022. Årslønnsvekst for 2021 vil derved bli 0 prosent, og den samlede årslønnsveksten kommer i 2022, og blir 5,1 prosent.

4 Innstilling fra Stortingets godtgjøringsutvalg for 2022

Stortingets godtgjøringsutvalg legger med dette frem sin anbefaling om endring i godtgjørelsene til stortingsrepresentantene, statsministeren og regjeringens medlemmer:

Det innstilles på at godtgjørelsene fastsettes som følger med virkning fra 1. mai 2022:

Storingsrepresentanter	kr 1 064 318 per år
Statsminister	kr 1 869 761 per år
Regjeringsmedlemmer	kr 1 518 999 per år

Innstillingen er enstemmig.

Stortingets godtgjøringsutvalg

Oslo, 1. juni 2022

Geir Engebretsen

Nils-Henrik Mørch von der Fehr

Bente A. Landsnes

